

چرا مطالعه صیادی و آبی پروری کوچک مقیاس ارزشمند است؟

نویسنده: سیدحسن حسینی خشت مسجدی

اهمیت بخش کوچک مقیاس از لحاظ تامین معاش

در جهان، ۵۴/۸ میلیون نفر در آبی پروری و صیادی اشتغال دارند و حدود سه برابر در فعالیت های بالا دستی و پایین دستی مشغول هستند (به عنوان مثال فرآوری ماهی، فروش ماهی، تور بافی و ساخت کشتی). زنان حدود نیمی از نیروی کار جهانی شیلات را تشکیل می دهند و بطور معمول در قبل از برداشت و پس از برداشت حضور دارند. در حالیکه اشتغال در بخش صیادی راکد است، آبی پروری در بسیاری از مناطق رو به افزایش است. بویژه در آسیا، که اشتغال در آن از ۳/۷ میلیون نفر در سال ۱۹۹۰ به بیش از ۱۰ میلیون نفر در اواخر سال ۲۰۰۰ افزایش یافت. تصور این است که حدود ۹۰ درصد اشتغال صیادی و تقریباً "نیمی از تولید ماهی جهان و بیشترین مصرف ماهی جهان در کشورهای در حال توسعه وجود دارد.

قایق های صنعتی برای صید هر ۱۰۰۰ تن ماهی حدود ۲۰۰ نفر اشتغالی دارند در حالیکه در روش ماهیگیری کوچک مقیاس برای صید مقدار ماهی مشابه، تعداد ۲۴۰۰ نفر اشتغالی وجود دارد. آمار جهانی، نه تنها نشان می دهد که صیادی و آبی پروری کوچک مقیاس کمک قابل توجهی به معیشت افراد محلی می نماید، بلکه در حفظ و نگهداری اکوسیستم در مقایسه با روش صنعتی بزرگ مقیاس به ازای هر تن مقدار سوخت مصرف شده سالانه و پسماندهای خروجی به دریا، بسیار بهتر عمل می نماید.

ماهی و تولیدات شیلاتی سهم مستقیم در امنیت غذایی دارند

فائو، امنیت غذایی را اینگونه تعریف می کند: امنیت غذایی هنگامی وجود دارد که همه مردم، در همه زمان ها، دارای دسترسی فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی به غذای کافی، سالم و مغذی داشته باشند که نیازهای غذایی برای یک زندگی سالم و فعال را تامین کند.

ناامنی غذایی: می تواند حالت هایی از سوء تغذیه و مرگ و میر ناشی از آن و همچنین کمبود ریزمغذی ها که باعث اختلال در: سیستم ایمنی بدن، رشد شناختی، عملکرد تولید مثل و بهره وری شده ایجاد نماید. تمایز بین سوء تغذیه و کمبود ریز مغذی ها بسیار مهم است. زیرا در حالیکه سوء تغذیه می تواند با افزایش مصرف انرژی بهبود یابد، ولی مشکل کمبود ریز مغذی ها از جنس دیگری است. به عنوان نمونه، نتایج کیفیت نامناسب و عدم تنوع در رژیم غذایی را می توان نام برد. در دوره زمانی ۱۲-۲۰۱۰ تعداد زیادی از مردم جهان مبتلاء به سوء تغذیه بودند که حدود ۸۷۰ میلیون نفر تخمین زده می شد که بیانگر ۱۲/۵ درصد جمعیت جهان و یا به عبارتی، یک در هشت نفر از مردم جهان دچار سوء تغذیه هستند.

مصرف مستقیم ماهی به عنوان غذا یک منبع حیاتی پروتئین و انواع اسیدهای چرب ضروری عناصر کمیاب مانند آهن، روی و ویتامین آ را فراهم می کند. این عناصر کمیاب به خصوص در ماهی های سایز کوچک به میزان غنی موجود است که اغلب به سهولت بیشتری در دسترس افراد کم درآمد و جمعیت در معرض خطر بخاطر قیمت پایین آنها به فراوانی قرار دارند. ماهی یک منبع مهم غذایی و مواد مغذی، بویژه با توجه به در دسترس بودن فصلی خود نسبت به سایر محصولات، متفاوت است. این بدان معنی است که ماهی می تواند کمک به کاهش آسیب پذیری فصلی، بخصوص در جوامع روستایی نماید. داده های اخیر نشان می دهد که مصرف سرانه جهانی ماهی به ۱۸/۴ کیلوگرم رسیده است و این موضوع نشان از رشد متوسط بیش از ۳ درصد سالانه است. البته تفاوت های منطقه ای قابل توجه ای وجود دارد. در کشورهای مواجه با کمبود غذایی (به استثنای چین)، سرانه مصرف ماهی در حدود ۱۰ کیلوگرم در مقایسه با کشورهای صنعتی که در حدود ۲۹ کیلوگرم می باشد. کمترین مصرف سرانه در بین تمام قاره ها مربوط به افریقا در حدود ۹/۱ کیلوگرم است. واقعیت این است که ماهی نشان دهنده نسبت بالاتری از مصرف پروتئین حیوانی در رژیم غذایی کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته است. در واقع در سطح جهان، ماهی نشان دهنده ۱۵ درصد از تمام پروتئین های حیوانی مصرف شده توسط افراد است در حالیکه در کشورهای

کم درآمد این نسبت بطور قابل توجهی بالاتر است (در حدود ۲۰ درصد). برآوردها نشان می دهد که حدود یک میلیارد نفر در جهان از ماهی به عنوان منبع اصلی تامین کننده پروتئین حیوانی استفاده می کنند. با این حال، اگرچه واضح و روشن است که ماهی یک منبع غذایی و مواد مغذی حیاتی برای بسیاری از کشورهای کم درآمد است در نتیجه ماهی این پتانسیل را دارد که در رژیم غذایی محلی حتی بیشتر استفاده شود.

اهمیت تجاری ماهی در امنیت غذایی

بطور غیرمستقیم، تجارت داخلی و بین المللی ماهی می تواند امنیت غذایی را از طریق افزایش اشتغال و تولید درآمد تامین نموده که مورد استفاده برای خرید مواد غذایی، کالاها و از جمله هزینه کمتر برای تامین غذای اصلی باشد. تجارت داخلی همچنین باعث می شود که ماهی خیلی بیشتر در دسترس مردم محلی برای مصرف قرار گیرد. از نظر تجارت بین المللی، این یک امر شناخته شده است که صادرات ماهی به عنوان منبع اصلی درآمد برای کشورهای در حال توسعه است. در واقع، کشورهای در حال توسعه در حال حاضر در حدود ۵۰ درصد از صادرات جهانی ماهی را با درآمد خالص صادرات سالانه بیش از ۲۵ میلیارد دلار را در اختیار دارند. این صادرات می تواند تولید ارز و همچنین اشتغال و درآمد در بخش های اولیه و ثانویه ایجاد نماید. با این حال، صادرات ماهی می تواند کاهش در دسترس بودن هر گونه معامله برای مصرف داخلی و افزایش قیمت های محلی خود را با توجه به کاهش دسترسی، بدنبال داشته باشد. بطور کلی، یک جامعه صادراتی، ممکن است عواقب توزیعی بویژه برای اقشار بیشتر آسیب پذیر داشته باشد. جمعیت

آسیب پذیر به عنوان کسانی که آنچه بدست می آورند و آنچه را که از دست می دهند و نمی تواند جبران کنند. با آبروی پروری، وضعیت به احتمال زیاد متفاوت است. صادرات محصولات پرورشی نمی تواند یک اثر منفی بر مصرف کنندگان داخلی به عنوان محصول بازار صادراتی داشته باشد. زیرا آبروی پروران کوچک مقیاس، محصولات فاقد شاخص های استاندارد صادراتی را برای مصرف خود و فروش در بازارهای داخلی استفاده می کنند. واردات ماهی، تمایل به افزایش عرضه مواد غذایی داخلی و پایین نگهداشتن قیمت هر چیز را دارد.

نکته مهم دیگر این است که بطورکلی، کشورهای در حال توسعه عمدتاً "محصولات با ارزش را صادر و محصولات کم ارزش را وارد می نمایند. بنابراین کشورهای می توانند در هر دو حوزه صادرکنندگان و وارد کنندگان بزرگ ماهی باشند مانند چین، تایلند و ویتنام که رو به افزایش است. در برخی موارد درآمد حاصل از صادرات ماهی گران می تواند برای وارد کردن ماهی ارزان تر مورد استفاده قرار گیرد. بنابراین واردات ماهی با هزینه کمتر کمکی به امنیت غذایی محلی خواهد بود.

نتیجه گیری:

صیادی و آبروی پروری کوچک مقیاس، مواد مغذی را برای جوامع محلی، بازارهای ملی و بین المللی و تولید درآمد برای حمایت محلی و اقتصاد ملی فراهم می نماید. فعالیت های شیلاتی کوچک مقیاس در حدود نصف تولید جهانی آبریان را در بر می گیرد. فقر در جوامع ماهیگیری کوچک مقیاس وجود دارد. آن دارای ماهیت چندبعدی می باشد و نه فقط به درآمد کم بستگی داشته باشد بلکه ناشی از عواملی که مانع از برخورداری کامل از حقوق شهروندی شامل حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در جوامع ماهیگیری در مقیاس کوچک است. ویژگی های دیگر عبارتند از: سطح پایین آموزش و پرورش رسمی، وجود بیماری و ساختارهای سازمانی نامناسب. فرصت های موجود محدود و این جوامع با فقدان معیشت جایگزین مواجه بوده و بیکاری جوانان، آلودگی و تخریب محیط زیست از جمله تهدید هایی می باشند که با آن دست به گریبان هستند.

- بمنظور کمک به توسعه عادلانه جوامع ماهیگیران کوچک و ریشه کنی فقر و بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی آنها در زمینه مدیریت پایدار شیلات، نیازمند حمایت همه جانبه بخش دولتی می باشد.

- برای رسیدن به بهره برداری پایدار، مدیریت محتاط و مسئول و حفاظت از منابع شیلاتی ضروری است.

- برای ترویج سهم شیلات در مقیاس کوچک به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و سازگار با محیط زیست و آینده ای پایدار برای مردم محلی باید تلاش کرد.

منبع:

1- Value chain dynamics and the small-scale sector Policy recommendations for small-scale fisheries and aquaculture trade. Food and agriculture organization of the united nations, Rome, 2014.

2- Voluntary Guidelines for Securing Sustainable Small-scale Fisheries in the Context of Food Security and Poverty Eradication. COFI/2014/Inf.10.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.